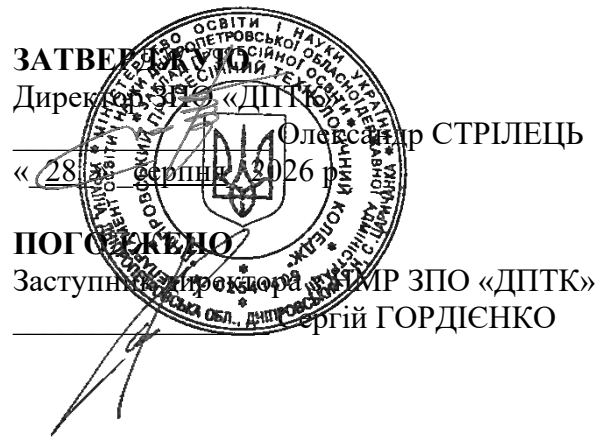

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДСУМКОВИХ ЗАВДАНЬ ДО МОДУЛІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ»
Спеціальність: G19 Будівництво та цивільна інженерія**

ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 1

Змістовий модуль 1: Теоретико-методологічні засади соціології та соціальна структура суспільства

Максимальна оцінка: 10 балів | Час виконання: 2 години

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ФУНДАМЕНТ (Максимум — 4 бали) *Формат: термінологічний диктант та тестові завдання закритого типу (по 1 балу за кожну правильну та повну відповідь).*

- Соціальна структура та стратифікація:** Назвіть 4 ключові критерії соціальної стратифікації (розшарування) суспільства. Як масштабне формування середнього класу впливає на розбудову міст (попит на нерухомість) та соціальну стабільність демократичної держави?
- Соціальна мобільність в інженерії:** Дайте соціологічне визначення вертикальній та горизонтальній соціальній мобільності. Поясніть, яким чином розвиток будівельної індустрії та здобуття вищої фахової освіти діють як найпотужніші «соціальні ліфти» для фахівця у сфері цивільної інженерії.
- Соціалізація та статусно-рольова система:** У чому полягає принципова різниця між вродженим (приписаним) та набутим (досягненим) соціальним статусом? Опишіть етапи первинної професійної соціалізації майбутнього фахівця зі спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія (від студента до інженера-проектувальника).
- Девіантна поведінка:** Поясніть структурні причини виникнення девіантної (відхильної) поведінки на будівельному виробництві (наприклад, порушення норм ДБН чи крадіжки матеріалів). Як суворі формальні та неформальні санкції (механізми соціального контролю) допомагають гарантувати технічну безпеку при зведенні висотних об'єктів?

БЛОК 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНЖЕНЕРНО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ КЕЙС (Максимум — 6 балів)
Формат: розгорнута письмова відповідь (міні-есе) з обов'язковим використанням фахової будівельної термінології.

Кейс-завдання: «Організаційна культура vs Тіньові норми будівельного майданчика» *Вихідні дані:* Молодий фахівець (інженер) після закінчення будівельного коледжу чи університету працевлаштовується на відповідальну посаду майстра дільниці у велику будівельну компанію. Він виявляє, що усталені неформальні правила в колективі монтажників (систематичні порушення техніки безпеки при роботі на висоті, ігнорування технологічних пауз при заливці бетону) грубо суперечать офіційним інструкціям з охорони праці, а його спроби діяти за правилами викликають агресивний осуд і саботаж (бойкот) з боку досвідчених старих робітників.

Завдання для здобувача: Напишіть аналітичне есе, у якому:

1. **Діагностика проблеми:** Використовуючи соціологічні поняття соціального контролю, аномії та неформальних санкцій, глибоко поясніть, чому будівельний колектив чинить організований опір дотриманню офіційних правил компанії.
2. **Рольовий конфлікт:** Опишіть суть жорсткого внутрішньорольового конфлікту, з яким зіткнувся молодий фахівець (як представник керівництва і як член нової бригади), намагаючись змінити девіантну виробничу поведінку підлеглих.
3. **Управлінський алгоритм:** Запропонуйте конкретний, покроковий інженерний алгоритм дій молодого виконроба/майстра для зміни поведінкових установок колективу без провокування відкритого деструктивного конфлікту чи страйку на об'єкті.

Критерії оцінювання кейсу (дескриптори):

- **5-6 балів (Відмінно):** Блискуча аналітика. Здобувач демонструє глибоке розуміння теорії соціального контролю (Мертон, Дюркгейм), вільно оперує будівельною термінологією (ДБН, ОП), пропонує логічний та дієвий алгоритм розв'язання конфлікту без застосування виключно силових методів, демонструє лідерські якості.
- **3-4 бали (Добре):** Тема розкрита, але переважає сухий описовий підхід без глибокого заглиблення у соціологічний категоріальний апарат та розуміння психології бригади.
- **1-2 бали (Задовільно):** Поверхове розуміння матеріалу, слабкий, непереконливий зв'язок між соціологічною теорією та реальною управлінською практикою на будмайданчику.
- **0 балів (Незадовільно):** Відповідь відсутня, не по суті або виявлено академічний плагіат.

ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 2

Змістовий модуль 2: Соціологія організації, праці та трудових відносин у будівельній галузі

Максимальна оцінка: 11 балів | Час виконання: 2 години

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ФУНДАМЕНТ (Максимум — 5 балів) *Формат: термінологічний диктант та тестові завдання закритого типу (по 1 балу за кожну правильну та повну відповідь).*

1. **Соціологія організацій:** Дайте соціологічне визначення трудовому колективу як формальній соціальній організації. Яку стратегічну роль відіграє організаційна культура та корпоративна інженерна етика на підприємствах будівельної галузі?
2. **Стилі лідерства:** Назвіть три основні типології стилів управління за К. Левінім (авторитарний, демократичний, ліберальний). Як кожен із них впливає на рівень ефективності роботи та психологічний клімат в архітектурному бюро чи на будівельному майданчику?
3. **Анатомія конфлікту:** У чому полягає принципова різниця між об'єктивними (структурними) та суб'єктивними (соціально-психологічними) причинами виникнення гострих трудових конфліктів у будівництві?
4. **Стратегії медіації:** Опишіть стратегії поведінки у виробничих конфліктних ситуаціях (за моделлю Томаса-Кілманна: компроміс, співробітництво, уникнення). Чому медіація є найсучаснішим методом конструктивного вирішення суперечок між генпідрядником та субпідрядниками?
5. **Мотивація праці:** Назвіть 3 матеріальні та 3 нематеріальні стимули підвищення продуктивності праці інженерно-технічного персоналу (ІТП), виконробів та лінійних робітників-будівельників.

БЛОК 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНЖЕНЕРНО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ КЕЙС (Максимум — 6 балів)
Формат: розгорнута письмова відповідь (міні-есе) з обов'язковим використанням фахової будівельної термінології.

Кейс-завдання: «Трудовий конфлікт та демотивація персоналу на об'єкті» *Вихідні дані:* У великій девелоперській компанії керівництво одноосібно вирішило змінити систему преміювання бригад монолітників та мулярів, жорстко прив'язавши її виключно до «голового» обсягу виконаних робіт (кубичних чи квадратних метрів бетону/кладки) без жодного урахування складності архітектурних форм, висотності робіт чи вкрай несприятливих погодних умов. Це миттєво призвело до «італійського» (прихованого) страйку, постійних конфліктів між бригадами за «вигідні» (прості) обсяги та масових звільнень найбільш кваліфікованих робітників, що поставило під загрозу зриву задачу об'єкта.

Завдання для здобувача: Напишіть аналітичний звіт, у якому:

1. **Діагностика управління:** Спираючись на теорії мотивації праці (Зокрема, теорію справедливості Дж. Адамса), холоднокрівно проаналізуйте системні помилки вищого менеджменту при впровадженні такої нової системи оплати.
2. **Аналіз конфлікту:** Визначте поточну стадію динаміки конфлікту та детально опишіть його об'єктивні (структурно-економічні) причини.
3. **Стратегія вирішення:** Запропонуйте конкретну, інженерно та фінансово вивірену стратегію (наприклад, досягнення компромісу чи створення моделі співробітництва) для швидкого вирішення цього трудового конфлікту, зміни розцінок та відновлення ефективного соціального партнерства на будівельному підприємстві.

Критерії оцінювання кейсу (deskriptori):

- **5-6 балів (Відмінно):** Блискуча управлінська аналітика. Здобувач вільно оперує теоріями мотивації та будівельної конфліктології, пропонує економічно та соціально абсолютно обгрунтовану модель вирішення страйку, рятуючи графік будівництва.
- **3-4 бали (Добре):** Тема розкрита, але переважає сухий описовий підхід без глибокого застосування наукових стратегій медіації та теорії справедливості.
- **1-2 бали (Задовільно):** Поверхове розуміння глибинних причин конфлікту, відсутність дієвого, практичного алгоритму вирішення ситуації на об'єкті.
- **0 балів (Незадовільно):** Відповідь відсутня або виявлено академічний плагіат.

ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 3

Змістовий модуль 3: Соціологія масових комунікацій, прикладні дослідження та соціальна стійкість суспільства

Максимальна оцінка: 11 балів | Час виконання: 2 години

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ФУНДАМЕНТ (Максимум — 5 балів) *Формат: термінологічний диктант та тестові завдання закритого типу (по 1 балу за кожну правильну та повну відповідь).*

1. **Медіапростір та девелопмент:** Як соціальні мережі, цифрові платформи та масові комунікації формують громадську думку щодо законності міської забудови, розвитку інфраструктури та архітектурного обличчя міст?
2. **Інформаційна гігієна:** Поясніть критичну важливість фактчекінгу та жорсткої інформаційної гігієни для головного інженера в умовах гібридних інформаційних загроз, чорного піару забудовників та ПСГО на підприємстві?
3. **Методологія досліджень:** Які існують основні кількісні та якісні методи збору соціологічної інформації (опитування, анкетування інвесторів, фокус-групи)? Назвіть 4 етапи проведення прикладного соціологічного дослідження в маркетингу нерухомості.

4. **Вибірка в соціології:** Фахово поясніть поняття «генеральної сукупності» та «репрезентативності вибірки» під час проведення досліджень потреб мешканців нового ЖК чи оцінки індексу лояльності (NPS) компанії.
5. **Соціальна стійкість та інклюзія:** Дайте визначення *trauma-informed підходу* (управління, обізнаного з травмою). Чому створення безбар'єрної інфраструктури та застосування принципів Універсального дизайну в житлових комплексах є критичним і законодавчо обов'язковим для забезпечення рівних прав осіб з інвалідністю в суспільстві?

БЛОК 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНЖЕНЕРНО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ КЕЙС (Максимум — 6 балів)

Формат: розгорнута письмова відповідь (міні-есе) з обов'язковим використанням фахової будівельної термінології.

Кейс-завдання: «Інклюзивне середовище та *trauma-informed* підхід на будівельному підприємстві» *Вихідні дані:* До жорсткого чоловічого колективу будівельної бригади (або проєктного бюро) повертається працювати працівник-ветеран після тривалої участі в інтенсивних бойових діях. Він має надзвичайно загострене почуття справедливості, нетерпимість до брехні, різко і болісно реагує на гучні раптові звуки на будмайданчику (робота перфораторів, падіння металоконструкцій) та на неконструктивну критику керівництва. Інші цивільні працівники не знають, як з ним етично комунікувати, бояться "ляпнути зайвого" і тому починають його просто уникати, що повністю руйнує командну роботу при зведенні моноліту.

Завдання для здобувача: Напишіть розгорнутий аналітичний звіт для директора компанії, у якому:

1. **Соціологічна діагностика:** Детально поясніть глибинні психологічні та соціальні причини виникнення цього небезпечного комунікативного бар'єра між цивільним трудовим колективом та ветераном.
2. **Застосування *trauma-informed* підходу:** Розробіть для виконроба (керівника дільниці) покроковий, делікатний план соціально-психологічної та професійної реінтеграції ветерана в колектив, не викликаючи до нього штучної, принизливої жалості.
3. **Створення безпечного простору:** Запропонуйте конкретні інженерні (акустичні) та жорсткі етичні правила (до корпоративного кодексу) для створення справді інклюзивного, психологічно безпечного середовища для всіх без винятку працівників будівельного об'єкта чи офісу.

Критерії оцінювання кейсу (дескриптори):

- **5-6 балів (Відмінно):** Блискуча аналітика. Здобувач глибоко і тонко розуміє принципи *trauma-informed* підходу та інклюзії, пропонує ефективні, екологічні та технічно здійсненні рішення для адаптації робочого місця (будмайданчика) та навчання команди.
- **3-4 бали (Добре):** Тема розкрита, але переважає сухий медичний або суто технічний опис проблеми без достатньої уваги до соціологічних аспектів людської толерантності та етики будівельної комунікації.
- **1-2 бали (Задовільно):** Поверхове розуміння матеріалу та неможливість запропонувати дієві управлінські рішення.
- **0 балів (Незадовільно):** Відповідь відсутня або виявлено академічний плагіат.